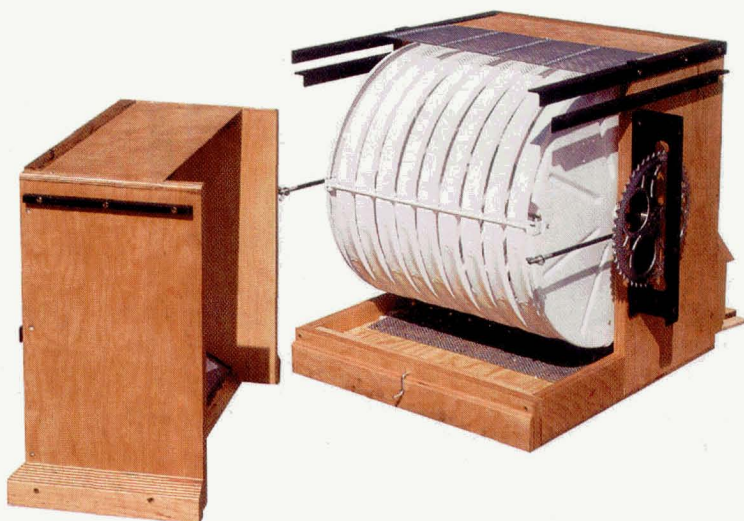

Varroamijt overwonnen?

M.J. van Iersel

De Hongaarse imker Kónya heeft een totaal nieuwe bijenwoning bedacht: een onderbak met ronde ramen met daarop een rooster met een honingkamer. De ronde ramen zitten in een draaibaar frame. De heer Kónya heeft 400 volken in kasten met zo'n draaibare broedkamer. De volken staan in groepen van 40 stuks op wagens. De kasten zijn zo opgesteld dat de ronde ramen dagelijks met behulp van een elektrische motor, tandwielen en kettingen, 180 graden worden gedraaid. De broedkamer wordt dus elke dag ondersteboven gezet. In Nederland heeft dhr. Jan Trip ervaring met de draaibare broedkamer. Op de koninginnenteeltdag van afgelopen februari heeft hij van zijn ervaringen bericht.

Bijenvolken bouwen zwermcellen met de opening naar beneden. Als de kast 180 graden wordt gedraaid, herkennen ze de dop niet meer als dop: de opening zit aan de verkeerde kant. Ze knagen het vreemde bouwsel af. De koningin vindt zo nooit zwermcellen om te beleggen, daardoor kan het volk niet gaan zwermen. Iets dergelijks is er ook met de varroamijt. De moedermijt legt haar eitjes op een bepaalde plaats, namelijk boven in de cel. Als de cel twee keer per dag een andere bovenkant heeft, komt ze blijkbaar niet tot leggen. En als ze misschien wel legt, overleven de eitjes de omkering niet, misschien doordat de larve er dan bovenop komt te liggen.

Hoe het ook zij, in de kast met roterende ramen komt een volk niet tot zwermen en zijn er vrijwel geen varroamijten te vinden aan het einde van het broedseizoen. De heer Kónya ziet nog meer voordelen in zijn draaibare ramen. Bijen slaan de honing boven het broednest op. Omdat de bovenkant van het broednest niet stabiel is, moeten de bijen de honing verplaatsen. Ze brengen die uiteindelijk naar de honingkamer wat resulteert in een hogere opbrengst.

Vragen

Voordat de varroamijt onze volken parasiteerde, was de winterrust van het bijenvolk heilig. Met de komst van die mijt verdween de overtuiging dat de bijen in

de winter niet gestoord mogen worden. De overgang van de vaste bouw naar de losse bouw heeft onder imkers veel discussie gegeven over de vraag of het mogelijk zou zijn grote, vitale volken met losse bouw te realiseren.

Bijen hebben laten zien dat ze bij gewichtsloosheid in de ruimte ook raten kunnen bouwen. Misschien is een draaibaar broednest ook wel geen probleem voor onze bijen. Het draaien van het broednest komt op ons over als iets dat zo onnatuurlijk is, dat het wel fout moet gaan met de ontwikkeling van het bijenvolk. Toch lukt het een imker met 400 volken!

Een vraag is nog of het gebruik van propolis de draaibaarheid van het geheel niet zal bemoeilijken. Wat een dergelijke kast kost, is ook nog niet duidelijk. Maar daar zal snel een antwoord op komen want het is de bedoeling vanaf begin 2005 deze kasten seriëmatig te gaan produceren.

Mocht u hier meer van willen weten dan kunt u terecht bij www.anivet.hu

Een kritisch geluid

Omdat de redactie regelmatig kopij voor zich uit moet schuiven, heeft bovenstaand bericht u niet bereikt voordat er een kritische publicatie in ADIZ 3/2005 heeft gestaan. De publicatie is een paragraaf uit het jaarverslag van de Landesanstalt für Bienenkunde der

Universität Hohenheim. Of een draaibaar broednest wel of niet het gewenste effect heeft is zo intrigerend dat elke publicatie daarover onmiddellijk de aandacht trekt. Onder de kop 'Onderzoek naar bedrijfs-methoden' bericht Dr. Gerhard Liebig het volgende:

De veelvuldig voorgestelde draaibare kast uit Hongarije met ronde raten zou door steeds draaien van het volk de zwermduft en de vermeerdering van de varroamijt verhinderen. Om na te gaan of dit echt zo is werden twaalf volken op een bijenstand in twee groepen verdeeld. Bij zes volken werd de broedruimte tussen eind april en midden juni wekelijks en in totaal acht keer gedraaid. Let op! De kasten van de heer Kónya worden dagelijks 180 graden gedraaid. Elke twee weken stond het broednest een week op zijn kop. Alle omgedraaide volken kwamen in zwermstemming. Tussen één keer en zes keer draaien hadden ze zwermcellen gebouwd, die ze na het omdraaien van het broednest weer afbraken en door nieuwe naar beneden gerichte cellen vervingen. Een zwermpluig volk zwermde desondanks toch.

Bij de zes controlevolken, waarbij de gebruikelijke zwermcontrole werd toegepast, kwamen er vijf in de periode waarin de proefvolken 2x en 4x gedraaid

werden, in zwermstemming maar zwermduft niet. Het wekelijkse omdraaien had geen effect op het broeden van de volken noch op het honing halen. Ook op de varroa-besmetting had het draaien geen

effect. De gedraaide volken hadden in de herfst gemiddeld 1023 mijten, terwijl de controle volken 762 mijten hadden.

Wegens de grote spreiding in de groepen was dit verschil niet van betekenis (significant).

Noot van de redactie

Het effect van het constant dagelijks draaien, zoals de heer Kónya doet, moet nog onderzocht worden. Het is onduidelijk waarom het Bijeninstituut uit Hohenheim een experiment gedaan heeft waarbij in totaal slechts acht keer is gedraaid. Het experiment in Hohenheim is dus geen goede vergelijking met de werkwijze van de heer Kónya.

bijen
DRACHTPLANTEN

Paardebloemen in de polder (Foto: M. Boerjan)